

Pristojnosti in pooblastila občinskih redarjev pri zagotavljanju lokalne varnosti

Miha Dvojmoč, Bojan Tičar***

POVZETEK

Občina ima na svojem območju z zakonskimi, podzakonskimi in občinskimi predpisi dve osnovni funkciji: regulativno in nadzorno. Regulativna funkcija omogoča, da ima samostojno urejena pravna razmerja med subjekti na občinskem območju, ta razmerja pa je potrebno tudi ustrezno nadzorovati. Obe funkciji lahko občina zagotovi z ustanovitvijo mestnega ali občinskega redarstva, ki pa hkrati predstavlja pomembno podporo lokalni skupnosti in razbremenitev državnih organov. Mestno ali (med)občinsko redarstvo in/ali inšpektorat je lokalni varnostni organ, ki mora imeti pristojnost za zagotavljanje lokalne varnosti. Pristojnost je pravica in dolžnost organa, da odloča na določenem (vsebinskem) področju. To je stvarna pristojnost. Pristojnost je tudi pravica in dolžnost istega organa, da odloča na točno določenem (krajevnem) območju. To je krajevna pristojnost. Občinski varnostni organ (redarstvo ali inšpektorat) lahko odloča samo, če je za zadevo krajevno in stvarno pristojen. Občinski redar ali občinski inšpektor, ki odloča v imenu in na račun občinskega varnostnega organa, mora imeti tudi osebno ali personalno pristojnost. To je njegova osebna pravica in dolžnost, da vodi postopek in/ali odloči v zadevi s področja lokalne varnosti. V prispevku bomo analizirali zakonodajo o občinskem redarstvu, povezano z zakonodajo o prekrških ter področnimi zakoni (javni red in cestni predpisi) ter varnostna pooblastila občinskih redarjev. Od teh bomo izpostavili: izrek opo-

* Prof. Miha Dvojmoč, PhD is Doctor of Legal Sciences and assistant professor of science law at the University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security. Email: miha.dvojmoč@infocenter.si or miha.dvojmoč@fvv.uni-mb.si. Članek je nastal v okviru programske skupine - ARRS, P5-0397.

** Prof. Bojan Tičar, PhD is Doctor of Legal Sciences and full professor of public law and public administration at the University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security. Email: bojan.ticar@fvv.uni-mb.si

zorila (diskrecija), izrek globe (z ustreznim aktom), ugotavljanje identitete oseb, varnostni pregled oseb, zaseg predmetov, zadržanje oseb in uporabo prisilnih sredstev (tri vrste: uporaba sile, vklepanje in vezanje oseb, uporaba plinskega razpršilca). Prispevek bomo zaključili z razpravo in s študijo primera Mestne občine Ljubljana.

Ključne besede: občinsko redarstvo, pooblastila, lokalna skupnost, zagotavljanje lokalne varnost

Powers of municipal wardens in ensuring local security

ABSTRACT

The municipality has two basic functions in its area with laws, by-laws, and municipal regulations: regulatory function and supervisory function. The regulatory function enables it to have independently regulated legal relations between entities in the municipal area, and these relations must also be adequately supervised. Both functions can be provided by the municipality with establishing a city or municipal warden, which at the same time represents an important support to the local community and relieving the burden on state bodies. The city or (inter) municipal warden and / or inspectorate is a local security authority, which must have the authority to ensure local security. Jurisdiction is the right and duty of a body to decide in a certain (substantive) area. That is real decency. Jurisdiction is also the right and duty of the same body to decide in a specific (local) area. This is a local jurisdiction. The municipal security authority (police or inspectorate) can only decide if it has territorial and material jurisdiction over the matter. The municipal warden or municipal inspector, who decides in the name and on behalf of the municipal security body, must also have personal or personal competence. It is his personal right and duty to conduct the proceedings and / or decide the matter in the field of local security. In this paper, we will analyze the legislation on municipal warden, related to the legislation on misdemeanors and sectoral laws (public order and road regulations) and the safety powers of municipal wardens. Of these, we will highlight: the imposition of a warning

(discretion), the imposition of a fine (with an appropriate act), the identification of persons, security screening of persons, seizure of objects, detention of persons and use of coercive means (three types: use of force, restraint, and restraint sprayer). The paper will conclude with a discussion and a case study of the City of Ljubljana.

Key words: municipal warden, powers, local community, ensuring local security.

1. Uvod

Lokalna samouprava je pomemben temelj razvite in demokratične družbe. Že skladno z Ustavo Republike Slovenije¹ je lokalna samouprava zagotovljena vsem državljanom in s tem tudi njihova pravica do avtonomije v lokalni samoupravi. Ta ima možnost, da znotraj določenega ozemlja samostojno upravlja in odloča o določenih lokalnih zadevah, iz nje pa izhaja, da je ravno občina najpomembnejša in temeljna lokalna skupnost². Občina ima na svojem območju z zakonskimi, podzakonskimi in občinskimi predpisi dve osnovni funkciji: regulativno in nadzorno. Regulativna funkcija omogoča, da ima občina samostojno urejena pravna razmerja med subjekti na določenem območju, slednja je potrebno tudi ustrezno nadzorovati. Obe funkciji lahko občina zagotovi oz, pridobi z ustanovitvijo mestnega ali občinskega redarstva, ki pa hkrati predstavlja pomembno podporo lokalni skupnosti in razbremenitev državnih organov.

Mestno ali (med)občinsko redarstvo je organ, ki mora imeti določene pravne pristojnosti za zagotavljanje lokalne varnosti. Pristojnost na splošno je v pravni toriji³ pravica in dolžnost organa, da odloča na določenem področju. To je stvarna pristojnost. Pristojnost je tudi pravica in dolžnost istega organa, da odloča na točno določenem območju. To je krajevna pristojnost. Organ lahko odloča samo, če je za zadevo krajevno in stvarno pristojen. Občinski redar, ki odloča v imenu in na račun organa, pa mora imeti svojo osebno ali personalno pristojnost. To je njena njena pravica in dolžnost, da vodi postopek in/ali odloči v zadevi s področja lokalne varnosti.

¹ URS, 1991.

² Grad, 1996.

³ Pavčnik, 1997.

Stvarno pristojnost občinskih redarjev določajo organizacijski in materialni predpisi, ki urejajo pravice in obveznosti na posameznih področjih njihovega dela. Stvarna pristojnost v materialnem smislu tista, ki kaže na določeno delovno oziroma upravno področje in je določena s predpisi, ki urejajo posamezno področje (materialni, področni predpisi) ali predpisi, ki določajo organizacijo in delovna področja posameznih organov (organizacijski predpisi). Stvarna pristojnost občinskih organov za odločanje v upravnih stvareh se določa po predpisih, ki jih obravnavamo v nadaljevanju. Za odločanje o zadevah iz izvirne pristojnosti občine je na načeloma prvi stopnji pristojna občinska uprava oziroma pokrajinska uprava, če zakon ne določa drugače.

Tudi za odločanje o lokalno-varnostnih zadevah iz prenesene pristojnosti države na občino je na prvi stopnji pristojna občinska uprava (kamor sodi občinsko redarstvo), če zakon ne določa drugače. Sicer pa se stvarna pristojnost za obravnavanje npr.: v zadevah prekrškov določi z materialnim predpisom, ki ureja določeno področje in ki določa tudi sankcije za kršitve predpisa.

Krajevno pristojnost občinskih redarjev določajo lokalni predpisi. To so predvsem odloki občin, ki krajevno veljajo le za območje ene ali več občin (tistih, ki so te odloke sprejele), ne veljajo pa za območje celotne države (kot na primer zakoni in uredbe vlade RS). Krajevna pristojnost se določa po predpisih o teritorialni organizaciji državne uprave, po predpisih o teritoriju občin, mestnih občin in širših samoupravnih lokalnih skupnosti ter po predpisih o organizaciji posameznih organov. Pravila za določitev krajevne pristojnosti so podrobno določena v ZUP in so odvisna od konkretne zadeve in veljajo tudi v postopku o prekršku pred občinskimi varnostnimi organi, ne pa tudi v rednem sodnem postopku, saj ima ZP-1 glede krajevne pristojnosti sodišč posebne določbe⁴. Postopek pred občinskim redarstvom je hitri postopek pred prekrškovnim organom.

Občinski redar oz. uradna oseba, ki odloča v imenu in na račun lokalnega varnostnega organa, mora imeti svojo osebno ali personalno pristojnost. S personalno pristojnostjo se določa, katera oseba izmed vseh uradnih oseb v določenem organu je pooblaščen za vodenje oziroma odločanje v postopku za prekršku. Personalna pristojnost ni prepuščena področni zakonodaji,

⁴ Čas, Orel, 2019.

temveč jo urejata ZP-1 ter Uredba o vrsti izobrazbe, strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku⁵ kot podzakonski akt. Pooblastilo za vodenje prekrškovnega postopka pred izdajo odločbe o prekršku in za izdajo plačilnega naloga ali pooblastilo za vodenje prekrškovnega postopka in izdajo odločbe o prekršku se lahko da uradni osebi, ki je zaposlena pri prekrškovnem organu ali ki nadzoruje izvrševanje predpisov, s katerimi so določeni prekrški, na podlagi javnega pooblastila v skladu z zakonom in ima ustrezno stopnjo izobrazbe, predpisano z ZP-1 ter opravljen preizkus znanja. To velja tudi za vsa občinska redarstva. Pooblaščen uradna oseba občinskega redarstva mora imeti za vodenje postopka in za izdajo plačilnega naloga najmanj peto raven izobrazbe. Ta določba ne izključuje pravice, da bi lahko vodila postopek in izdala plačilni nalog tudi oseba z višjo ravniyo izobrazbe. Za izdajo odločbe o prekršku zakon določa najmanj šesto raven izobrazbe. Pri tem je treba pojem odločbe širše razlagati glede na vrste odločitev, ki se lahko v hitrem postopku izdajajo (uradni zaznamek, odločba, sklep, odredba). Pooblaščen uradna oseba s sedmo ravniyo izobrazbe vodi in odloča v postopku o prekršku, kar pomeni, da ne izdaja samo odločb, ampak opravlja tudi druga procesna dejanja (izvaja dokazni postopek po določbah ZUP) in odloča tudi o drugih vprašanjih, ki se nanašajo na izvedbo postopka o prekršku ali izvrševanje sankcij⁶.

ZP-1 določa, da so prekrškovni organi tisti organi, za katere zakon, ki določa prekršek, določa, da izvajajo nadzorstvo nad izvajanjem posameznega predpisa. Organ, ki izvaja nadzor nad določbami posameznega zakona, mora biti določen z zakonom, ki določa prekrške in ne z zakonom, ki določa organizacijo posameznega upravnega ali drugega organa⁷.

Zakon, ki določa prekrške, mora torej določiti vsaj enega izmed organov, ki bo izvajal nadzor nad izvajanjem določenega predpisa. Okoliščina, da je določen državni organ postal prekrškovni organ šele po tem, ko je bil prekršek že izvršen, ni relevantna za razmejitev pristojnosti med prekrškovnimi upravnimi organi in sodišči⁸.

⁵ Uredba, 2013.

⁶ Čas, Orel, 2019.

⁷ Čas, Orel, 2019.

⁸ US -Odl. P-36/07.

Vendar na področju pristojnosti občinskih redarstev velja izjema. Ta je določena za varnostne organe lokalnih skupnosti, kar so občinski redarji, saj je zanje določeno, da so s posebnimi predpisi pooblašteni za odločanje o prekrških. Kateri so ti predpisi, analiziramo v nadaljevanju.

Z odlokom samoupravne lokalne skupnosti se smejo določiti prekrški in predpisati zanje globe samo v določenem znesku in samo za kršitve predpisov, ki jih same izdajajo v okviru svojih pristojnosti, če jih zakon ali uredba še ne sankcionira⁹.

del nacionalno-varnostnega sistema v Republiki Sloveniji. Pomemben del nacionalnega varnostnega sistema so po spremembi prvega zakona o občinskem redarstvu¹⁰. Naloge občinskih redarstev in njihovo delovno področje so določene v ZORed (2006) ter v občinskih odlokih, ki jih na predlog župana sprejema občinski svet. Zaradi načel ekonomičnosti in racionalizacije redarskega delovanja občin, se lahko ustanovi tudi medobčinsko redarstvo kot organ skupne občinske uprave vsaj dveh občin. Kolikor posamezna občina ne ustanovi občinskega redarstva (ali ne soustanovi medobčinskega redarstva), pa mora določiti drug prekrškovni organ, pooblaščen za odločanje o prekrških z delovnega področja občinskega redarstva¹¹. Primaren cilj ustanovitve redarstva je zagotoviti javni red in mir na območju občine z nadzorovanjem varnega in neoviranega prometa v naseljih, z varovanjem ceste in okolja v naseljih ter na občinskih cestah zunaj naselij, skrbeti za varnost na občinskem območju, varovati javno premoženje, naravo in kulturno dediščino ter vzdrževati javni red in mir¹².

Leta 2017 je bil ZORed (2006) dopolnjen s sprejetjem zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu¹³, ki je nadomestil in spremenil določene člene v ZORed (2006). Predvsem so se spremenile določbe o ustanavljanju redarstev, delovna področja in naloge občinskih redarjev. Zaradi nenehnega širjenja pristojnosti redarjev pa njihovo področje poleg omenjenega zakona urejajo še drugi zakoni.

Za uspešnost na področju dela občinskega redarstva so pomembna normirana pooblastila, ki jih redarji smejo uporabiti pri

⁹ Čas, Orel, 2019.

¹⁰ ZORed.

¹¹ Prav tam.

¹² Prav tam.

¹³ ZORed-A.

svojem delu za zagotavljanje varnosti in so kot takšna pomembna za uspešnost zagotavljanja varnosti na lokalni ravni¹⁴. Redarji lahko pri opravljanju svojih nalog izrekajo opozorila, ustne odredbe, ugotavljajo identiteto in varnostno pregledujejo osebe. V primeru, da je to potrebno, lahko osebe tudi zadržijo ali jih zasežejo premete, dovoljena je tudi uporaba telesne sile, sredstev za vklepanje in vezanje ter plinskega razpršilca¹⁵.

Pooblastila, področja in naloge občinskega redarstva so opredeljene v različnih zakonih, pravno podlago za delovanje občinskih redarjev pa predstavljajo tudi na podlagi zakonov izdani občinski predpisi. Zato bomo v nadaljevanju najprej predstavili pravne temelje delovanja občinskega redarstva, nato bomo z analizo predstavili njihova upravičenja ter delo največjega slovenskega mestnega redarstva - Mestnega redarstva občine Ljubljana.

2. Analiza ureditve pristojnosti občinskih redarjev v Republiki Sloveniji

Zakon o občinskem redarstvu¹⁶ je krovni organizacijski pravni akt, ki ureja področje dela oz. pristojnosti občinskih redarjev. V zakonu opredeljena delovna področja in naloge občinskega redarja, v nadeljevanju pa je določeno, kdo opravlja naloge občinskega redarstva. Drugo poglavje zakona je namenjeno občinskemu programu varnosti, usklajevanja programov, zagotavljanju strokovne pomoči ter sodelovanju redarjev in policistov. Zakon opredeljuje tudi pooblastila, ki jih ima redar pri opravljanju svojih nalog, kasneje pa so opredeljeni tudi pogoji za izvajanje pooblastil. Med drugim je v 10. členu zapisano, da se za uporabo določenih pooblastil, katerih uporaba ni določena v tem zakonu, uporabi zakon, ki ureja naloge in pooblastila policije.

Stvarna pristojnost redarjev je določena tudi v zakonu o pravilih cestnega prometa¹⁷. Ta zakon določa, da ima občinski redar določena pooblastila, ki veljajo na občinskih cestah v naselju in izven njega in so namenjene javnemu prometu¹⁸. Med drugim izvajajo nadzor nad varstvom okolja, na območju umirjenega prometa, na območju za pešce, nad vožnjo z vozilom po cesti,

¹⁴ Žaberl, 2007.

¹⁵ ZORed.

¹⁶ ZORed in ZORed-A.

¹⁷ ZPrCP.

¹⁸ Prav tam.

nad prekoračitvijo hitrosti vozil, ustanavljanjem, parkiranjem in mnogimi drugimi.

V skladu z določbami Zakona o cestah¹⁹ ima občinski redar pooblastila, da izvaja nadzor nad uporabo javnih in nekategoriziranih cest ter vrsto drugih zadolžitev, med drugimi lahko vozilo tudi izloči iz prometa. Policisti, občinski redarji in cestninski nadzorniki nadzirajo izvajanje tega zakona v okviru nadzora cestnega prometa. Na cesti, za katero imajo pooblastilo za nadzor občinski redarji in se uporablja za javni cestni promet, lahko ob ugotovitvi pomanjkljivosti, ki neposredno ogrožajo varnost ceste, redar izvede začasne ukrepe, s katerimi prepreči ogrožanje udeležencev v prometu. O tem obvesti pristojnega izvajalca rednega vzdrževanja ceste, lastnika ceste ali od njega pooblaščenega upravljalca ceste in pristojni inšpekcijski organ za ceste. Prav tako lahko občinsko redarstvo odredi odstranitev določenih predmetov s ceste, če slepijo udeležence v prometu, zmanjšujejo preglednost ceste, zmanjšujejo vidnost prometne signalizacije ali prometne opreme na cesti, zavajajo udeležence v prometu ali jih ovirajo oziroma odvrčajo pozornost voznikov²⁰.

Zakon o varstvu javnega reda in miru²¹ določa stvarno pristojnost občinskega redarstva nad izvajanje določb tega zakona, ki se nanašajo na nedostojno vedenje, povzročanje hrupa, uporabo nevarnih predmetov za pikanje, poškodovanje uradnega napisa, oznake, odločbe, pisanje po objektih, vandalizem, kampiranje, uporabi živali.

Zakon o prekrških²² za redarje ne določa stvarne pristojnosti, je pa pomemben saj določa splošne pogoje za določanje prekrškov in sankcije zanje. Poleg tega so določeni splošni pogoji za odgovornost za prekrške.

V skladu s 140. členom Ustave Republike Slovenije, spadajo v splošno pristojnost občine lokalne zadeve, ki jih občina lahko ureja samostojno in ki zadevajo samo prebivalce občine. Pravni viri, ki nastajajo v občinah, so tako statuti, poslovniki, odloki, proračuni, odredbe, pravilniki in navodila²³. Na podlagi Zakona o splošnem upravnem postopku²⁴ občinski svet z odlokom

¹⁹ ZCes-1.

²⁰ Prav tam.

²¹ ZJRM-1.

²² ZP-1.

²³ Brezovnik in Grafenauer, 2006.

²⁴ ZUP-UPB2.

podeli javno pooblastilo za vodenje postopka in odločanje v upravnih zadevah iz izvirne pristojni samoupravne lokalne skupnosti.

Občinski redarji se morajo ravnati tudi po Pravilniku o strokovnem usposabljanju, obdobjem izpopolnjevanju ter preizkusu znanja občinskih redarjev in Pravilniku o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev.

Ključen je tudi občinski program varnosti saj je temeljni strateško-varnostni dokument in izhodiščni dokument za področje delovanja občinskih redarjev. Sprejme ga občinski svet na predlog župana, s čimer se na podlagi ocene varnostnih razmer v občini določita vrsta in obseg nalog občinskega redarstva²⁵. V njem so določeni kriteriji za zagotavljanje javne varnosti in javnega reda na območju občine ter cilji in ukrepi za zagotavljanje teh ciljev. Namen tega je tudi vzpostaviti partnerski odnos med policijo in občinskim redarstvom pri izvajanju vseh pristojnosti redarjev, ki so opredeljena v 3. členu ZORed²⁶.

Zakon o občinskem redarstvu²⁷ na področju pritožb in nadzorstva definira pristojnost državnih in občinskih organov. Državni nadzorstveni organ, ki bdi nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev je Ministrstvo za notranje zadeve, medtem ko je za nadzorstvo nad prekrški, določene z Zakonom pristojna inšpekcija za notranje zadeve²⁸. Za nadzorstvo nad izvrševanjem nalog občinskega redarstva pa je pristojen občinski organ, skladno s predpisi pa je to župan²⁹.

Zoper delo občinskega redarstva je možno podati tudi pritožbo, sam pritožben postopek pa je opredeljen v Zakonu o občinskem redarstvu in Zakonu o javnih uslužbencih³⁰. Zakon o občinskem redarstvu definira, da lahko pritožbo poda vsak posameznik, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo le tega občinskega redarja kršene njegove pravice ali svoboščine, se lahko v 30 dneh pritoži županu. Ta mora pritožbo preučiti in o svojih ugotovitvah in ukrepih v 30 dneh obvestiti pritožnika³¹, o morebitnih disciplinskih kršitvah občinskega redarja pa se nato

²⁵ ZORed.

²⁶ Gostič, 2007.

²⁷ ZORed in ZORed-A.

²⁸ Prav tam.

²⁹ Prav tam.

³⁰ ZJU.

³¹ ZORed in ZORed-A.

odloča skladno z Zakonom o javnih uslužbencih. Občinski redar je tako odgovoren za disciplinsko kršitev, če ni deloval kongruentno z obveznosti iz delovnega razmerja, odgovornost pa je podana, če je občinski redar disciplinsko kršitev storil z naklepom ali iz malomarnosti³².

3. Pregled (policijskih) pooblastil občinskih redarjev

V skladu s 34. členom Ustave Republike Slovenije³³ ima vsakdo pravico do osebnega dostojanstva in varnosti. To ustavno določbo vsebinsko napolnjujeta ustavna teorija in ustavno sodna praksa. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-25/95 z dne 27. 22. 1997 med drugim pojasnilo, da je pravica do osebne varnosti v prvi vrsti pravica negativnega statusa. Kot taka ta pravica državi, lokalnim skupnostim, drugim nosilcem javnih pooblastil in na splošno vsakomur nalaga dolžnost vzdržati se naklepnih nedopustnih posegov v telesno integriteto in varnost posameznika. Po ustavi je prepovedan vsakršen poseg v pravico do osebne varnosti razen tistih, ki so izrecno dovoljeni³⁴. Po drugi strani pa je pravica do varnosti tudi pravica pozitivnega statusa, na kar je Ustavno sodišče opozorilo v odločbi št. Up-1082/12 z dne 2. 4. 2013. Državi in lokalnim skupnostim je naložena dolžnost, da si aktivno prizadeva zagotavljati najvišjo mogočo razumno dosegljivo stopnjo varnosti prebivalcev.

V okviru te dolžnosti morajo tudi organi lokalnih skupnosti v skladu s svojimi pristojnostmi vsem prebivalcem zagotoviti učinkovito kazensko, prekrškovno, civilno, upravno in drugo pravno varstvo pred posegi v njihovo osebno varnost³⁵. V tem kontekstu v nadaljevanju analiziramo represivna pooblastila, ki jih imajo na področju zagotavljanja varnosti občinski redarji.

Pooblastila občinskih redarjev so uzakonjena v področnem zakonu - Zakonu o občinskem redarstvu³⁶ ter v Zakonu o nalogih in pooblastih policije³⁷. Upravičenja občinskega redarstva tako opredeljuje pravice, ki jih imajo redarji pri upravljanju svojega dela.

³² ZJU.

³³ URS, 1991.

³⁴ U-I-25/95.

³⁵ Up-1082/12.

³⁶ ZORed in ZORed-A.

³⁷ ZNPPol.

1. Opozorilo je najmilejši ukrep, ki ga lahko uporabi občinski redar. To pooblastilo je urejeno v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije³⁸. Z njim smejo redarji opozoriti fizične in pravne osebe, tudi državne organe na okoliščine, ravnanja in opustitev ravnanj, ki bi lahko ogrožale življenje, varnost, premoženje ali javni red. Izrečejo ga lahko ustno ali pisno, z uporabo tehničnih sredstev ali preko javnih medijev. Opozorila morajo biti jasna, kratka ter nedvoumno izražena.

Ko občinski redar organ odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih strank, je primarno vezan na načelo zakonitosti. Njegovo odločanje je tako formalno, kor tudi materialno vezano na zakon in na podzakonske predpise. Pravno vezano odločanje je primarno in temeljno ter pomeni, da mora pooblaščen uradna oseba uporabiti materialne in procesne zakonske norme tako, kot so v zakonu zapisane. Druga oblika možnega odločanja pri izreku opozorila je odločanje po prostem preudarku ali diskrecijsko odločanje. To je pravno dopustno in urejeno v ZP-1 (2006). Tretja oblika odločanja, bi bilo nevezano ali samovoljno odločanje, ki je pravno prepovedano.

Diskrecijsko odločanje občinskega redarja je most med vrsto nepričakovanih situacij, ki jih ni moč vsega predvideti vnaprej, in odločanjem, ko redar mora sprejeti meritorno odločitev.

Takšno odločanje temelji neposredno na jasnem zakonskem pooblastilu ZP-1 prekrškovnemu organu - to je tudi občinski redar -, da to pravico ima in da jo uporabi. Diskrecijska pravica se vedno določi z zakonom. Nižji akti, kot so uredbe vlade, pravilniki ministrov ali odloki občin, niso zadostna pravna podlaga za pravno-sistemsko regulacijo diskrecijske pravice.

Ko je diskrecijska pravica za odločanje enkrat določena v zakonu, je občinski redar še zmeraj vezan na materialno in procesno zakonodajo. Vendar poleg le-te upošteva tudi druge okoliščine. Redar lahko namreč sprejme različne odločitve o ugotovitvi prekrška. Lahko izda odločbo z globo ali opominom, ko je tako predpisano lahko izda plačilni nalog, lahko pa tudi zaustavi postopek z uradnim zaznamkom. Pravico do odločitve po prostem preudarku ima takrat, ko so izpolnjeni pogoji za izrek opozorila namesto konkretnega akta s sankcijo.

³⁸ ZNPPol in v ZP-1.

Kdaj in kako se izreče opozorilo, kako je občinski redar vezan na predpise, kje so meje presoje prostega preudarka in kdaj so podani pogoji smotrnosti diskrecijskega odločanja. To ureja ZP-1³⁹, ko pravi: »Pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa lahko namesto izreka sankcije, kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. Pooblaščen uradna oseba kršitelju hkrati z opozorilom predstavi storjeni prekršek. Prekrškovni organ lahko vodi evidenco izrečenih opozoril, vendar pri tem ne sme obdelovati osebnih podatkov«.

2. Izrek globe pri ugotovljenih prekrških je pooblastilo redarjem, ki ga imajo ob zaznavi prekrška po ZP-1 (2016). Globa se izreče kot glavna sankcija za prekrške, ki so urejeni v občinskih odlokih ali v zakonih, za nadzor katerih so materialno pravno pooblašчени občinski redarji. Izrek globe je zmeraj zapisan v plačilnem nalogu ali prekrškovni odločbi. Plačilni nalog se izdaja praviloma, občinski redarji pa izdajo odločbo⁴⁰, če materialni predpis, ki določa prekršek, poleg globe predpisuje obvezen odvzem predmetov; če je treba odvzeti premoženjsko korist; če se namesto globe izreče opomin; če občinski redar izreče globo, ki je višja od najnižje predpisane mere globe (samo v primerih kršitev državnih predpisov. Globe v občinskih predpisih so zapisane v enotnih zneskih in ne v razponu) ter v drugih primerih, ko niso podani pogoji za izdajo plačilnega naloga.

3. Občinski redar lahko pri opravljanju svojih nalog nadalje uporabi tudi pooblastilo **ustna odredba**, s katerim daje ukaze, obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog iz pristojnosti občinskega redarstva (ZORed, 2006). To pooblastilo je podobno policijskemu pooblastilu in sicer ukazu, na podlagi katerega lahko policisti dajejo navodila, oziroma zahtevajo določena ravnanja od oseb, da bi lahko opravili naloge. (ZNPPol, 2013).

4. Občinski redar **ugotavlja identiteto osebe**, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo storila, izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžno-

³⁹ ZP-1, 53. člen.

⁴⁰ ZP-1, 56. člen.

sti⁴¹. Identiteto ugotavlja tako, da osebo na primeren način ustavi in ji pojasni razlog ustavitve, nato zahteva izročitev javne listine z njeno fotografijo, ki jo je izdal državni organ. Če je oseba zakrita ali zamaskirana, sme občinski redar zahtevati, da se odkrije z namenom, da se ugotovi njeno identiteto. V kolikor občinski redar dvomi v pristnost javne listine, ali je oseba nima, ali identitete ni mogoče ugotoviti z gotovostjo, sme občinski redar ugotavljati identiteto z razgovorom, v katerem preverja podatke o identiteti z uporabo drugih listin, s pomočjo drugih oseb ali na drugem kraju ali na način, ki ga predlaga oseba, če je varen in razumen. Če kljub temu ne more ugotoviti identitete osebe, lahko ugotovitev identitete zahteva od policije⁴².

5. Redar lahko izvede tudi varnostni pregled osebe z uporabo določb ZNPPol (2013), ki določajo, da se sme opraviti varnostni pregled osebe, če je glede na okoliščine mogoče njen napad ali samopoškodbo. Varnostni pregled obsega pregled osebe, njenih stvari in prevoznega sredstva, pri čemer policisti, občinski redarji ugotavljajo, ali je oseba oborožena in ali ima pri sebi oziroma s sabo druge nevarne predmete ali snovi. Pri tem z rokami pretipajo njena oblačila, rokavice, pokrivalo in lase ter pregledajo obutev. Varnostni pregled osebe ne obsega telesnega pregleda niti osebne preiskave, prav tako ne smejo pregledovati skritih delov vozila. Opraviti ga mora oseba istega spola, razen če varnostnega pregleda ni mogoče odložiti. Pri tem smejo uporabljati tehnična sredstva ali službenega psa⁴³.

6. Zaseg predmetov je pooblastilo, ki ga ZORed (2006) ne razlaga posebej, zato se uporabi določba zakona, ki ureja način uporabe pooblastila pri policistih. Ta določa, da se smejo zaseči predmeti, primerni za napad, samopoškodbo ter predmeti s katerimi se lahko huje ogrozi javni red ali splošna varnost ljudi ali premoženja. Predmet je potrebno zaseči tako, da se ne povzroči nepotrebne škode, o zasegu predmeta morajo izdati osebi potrdilo o zasegu, predmete pa izročiti pristojnemu organu, pri katerem poteka nadaljnji postopek. Če zoper osebo, ki so ji bili predmeti zaseženi, ni bil uveden postopek pred pristojnim organom, morajo predmete osebi vrniti, razen če gre za nevarne predmete ali predmete, ki jih je po zakonu treba odvzeti ali če je oseba nedvou-

⁴¹ Bavcon & Šelih, 2003.

⁴² ZORed.

⁴³ ZNPPol.

mno izrazila voljo, da predmeta ne želi več imeti v lasti. Predmete, ki jih je potrebno odvzeti po zakonu, je potrebno komisijsko uničiti ter o tem narediti zapisnik⁴⁴.

7. Z zadržanjem osebe lahko občinski redar začasno omeji gibanje osebi v postopku, ki ji mora pojasniti razlog zadržanja, če oseba želi, ji mora povedati tudi predviden čas trajanja zadržanja. Zadržanje sme trajati toliko časa, kot je nujno potrebno za izvedbo postopka, oziroma največ eno uro od začetka postopka. Na kraju dogodka se sme zadržati osebo, katero identiteto je treba ugotoviti; osebo, zaloteno pri storitvi kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti ter storilca prekrška, če gre za prekršek iz pristojnosti drugega prekrškovnega organa, ko je to potrebno zaradi zagotovitve varnosti ljudi in premoženja⁴⁵.

8. Občinski redar sme uporabiti tri različna prisilna sredstva, to je telesno silo, sredstva za vklepanje in vezanje ter plinski razpršilec. Če ni nujno za obvladovanje upiranja zadržanju ali preprečitve samopoškodbe osebe, občinski redar prisilnih sredstev ne sme uporabiti proti otrokom, vidno bolnim, starim, obnemoglim osebam, vidno težkim invalidom ali vidno nosečim ženskam⁴⁶. Za pooblastilo uporaba telesne sile za občinske redarje veljajo enaki pogoji kot za policist. Telesna sila se sme uporabiti, če ne morejo drugače obvladati upiranja osebe, odvrniti napada ali preprečiti samopoškodbe osebe. Redarji tako lahko uporabijo strokovne prijeme, udarce z roko in nogo, mete in podiranje, strokovne pritiske, telesno silo za potiskanje, odiranje, prenašanje ali razdvajanje oseb. Za uporabo katerekoli sile velja načelo strokovnosti⁴⁷. Plinski razpršilec sme redar uporabiti, če so izpolnjeni pogoji za uporabo telesne sile in če ne more uporabiti drugega milejšega prisilnega sredstva⁴⁸. Je defenzivno sredstvo, ki služi zlasti za obrambo in je namenjen začasni onesposobitvi kršitelja. Za uporabo plinskega razpršilca pa ni zadosten pogoj le agresivnost napadalca, temveč morajo biti izpolnjeni tudi pogoji istočasnega napada, ki ga ni mogoče odvrniti⁴⁹. Na podlagi 14. člena ZORed-A (2017) sme občinski redar uporabiti sredstva

⁴⁴ Prav tam.

⁴⁵ ZORed.

⁴⁶ Prav tam.

⁴⁷ ZORed-A in ZNPPol.

⁴⁸ Prav tam.

⁴⁹ Žaberl, 2007.

za vklepanje in vezanje, če se oseba upira zadržanju, za odvrnitev napada ter za preprečitev samopoškodbe osebe.

4. Študija primera MR MOL

V Sloveniji največje redarstvo predstavlja Mestno redarstvo občine Ljubljane⁵⁰ (, ki primarno skrbi za varen in neoviran promet v naseljih, varuje javno premoženje ter vzdržuje javni red in mir. V letu 2011 so sprejeli tudi Strategijo v skupnost usmerjenega dela Mestnega redarstva, s katerim so usmerjeni k vzpostavitvi varnega in stabilnega okolja s transparentnim sodelovanjem in vključevanjem vseh deležnikov na področju varnostni ter s tem zagotavljati najvišji standard varnosti⁵¹.

Pri izvrševanju nalog, ki jih določa Zakon o občinskem redarstvu MR MOL posveča posebno pozornost ravno zakonitosti in strokovnosti postopkov predvsem zaradi represivnih pooblastil, ki jih ima. MR svoje pristojnosti po podatkih z letnega poročila za leto 2020 največkrat uporabi na področju zagotavljanja varnosti v cestnem prometu glede mirujočega prometa, javnega reda in miru, varstva cest ter zaščite živali. Vseh izvedenih ukrepov v lanskem letu je bilo 75.220, število le-teh pa se je v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 17%. Zmanjšanje se v primerjavi z lanskimi leti beleži na delovnem področju varnosti prometa in cest, zaradi občutnega zmanjšanja količine prometa ob epidemiji COVID-19, zaradi le-te pa je na MR MOL največje povečanje izvedenih ukrepov v letu 2020 vidno na področju varstva zdravja in življenja ljudi⁵².

V preteklem letu se z vidika splošnega operativnega dela MR MOL na področju varnostni cestnega prometa zmanjšalo število izdanih plačilnih nalogov, obvestil o prekrških ter izrečenih opozoril, nadzori pa so bili usmerjeni predvsem v ravnanja, ki najbolj ogrožajo neranljivejše udeležence v prometu. Največ ukrepov je bilo izvedenih iz naslova kršenja določil parkiranja na pločniku in neupoštevanja prometne signalizacije. Na področju javnega reda in miru ter zaščite živali je bilo izdanih občutno več ukrepov, kar lahko pripisujemo razglašeni epidemiji⁵³.

⁵⁰ Poročilo o delu mestnega redarstva mestne občine Ljubljana v letu 2020, 2021.

⁵¹ O mestnem redarstvu, e-vir.

⁵² Poročilo o delu mestnega redarstva mestne občine Ljubljana v letu 2020, 2021.

⁵³ Prav tam.

V letu 2020 je MOL MR odredilo 61 zadržanj, v 12 primerih so bila uporabljena prisilna sredstva⁵⁴, na področju vodenja prekrškovnega postopka pa je bilo v primerjavi z lanskim letom izdanih kar 21,33% manj pozivov, medtem ko se je za dobrih 5% povečal odstotek izdanih plačilnih nalogov. Prihodki iz naslova glob in stroškov postopka je Občina Ljubljana skupaj prejela 4.086.987,69 EUR⁵⁵.

Pomemben cilj MR MOL pa je tudi nadaljnjo širjenje in krepitve sodelovanja in povezovanja s četrtno skupnostjo, meščani, društvi in nevladnimi organizacijami, saj lahko tako obvladujejo varnostne problematike. V času epidemije so mestni redarji MR MOL postali pomemben dejavnik pri opozarjanju k spoštovanju preventivnih ukrepov za preprečevanje epidemije. V kontekstu epidemije se je tako okrepilo predvsem preventivno delo v obliki nalog, ki so jih izjavili mestni redarji, ki opravljajo naloge vodje četrtnega okoliša. Slednji so opravili veliko ogledov lokacij, poizvedb in razgovorov z meščani, kompleksnejše zadeve in problematiko pa so reševali v sodelovanju s četrtno skupnostjo, drugimi službami Mestne občine Ljubljane in Policije⁵⁶. V letnem poročilu je navedeno, da je MR MOL v letu 2020 opravilo kar 15.797 ur učinkovitega v skupnost usmerjenega dela, povečalo se je tudi samo sodelovanje s Policijsko upravo Ljubljano in njenimi policijskimi postajami⁵⁷.

5. Razprava in zaključek

O prekrških v RS odločajo prekrškovni organi in sodišča. Govorimo o stvarni pristojnosti, ki je med posameznimi prekrškovnimi organi, pa tudi med sodišči različnih vrst in stopenj spet deljena. V prispevku smo analizirali pristojnosti občinskih redarstev kot prekrškovnih organov. Pristojnost obsega tako pravico in kot tudi dolžnost točno določenega organa, da v določeni zadevi vodi postopek o prekršku in v njem tudi odloča. Na pristojnost odločanja v posamezni zadevi je prekrškovni organ ves čas dolžan paziti po uradni dolžnosti. Kršitev pravil o pristojnosti pomeni po ZUP kršitev določb postopka, in sicer, če gre za kršitev stvarne, krajevne ali personalne pristojnosti.

ZORed (2006) je krovni zakon, ki opredeljuje delo občinskih redarjev. Prav tako so delovna področja in naloge, ki jih opravljajo

⁵⁴ Prav tam.

⁵⁵ Prav tam.

⁵⁶ Prav tam.

⁵⁷ Prav tam.

pooblaščen osebe občinskega redarstva zapisane tudi v drugih zakonih in podzakonskih aktih. Ti zakoni se spreminjajo in dopolnjujejo in dajejo redarjem vedno večja pooblastila. Z ZORed-A (2017) je prišlo do konceptualnih sprememb. Z njimi so uskladili določene določbe iz drugih zakonov, pri tem pa so se dopolnili in spremenili določeni členi, ki se nanašajo na nadzor nad uporabo pooblastil občinskega redarja oziroma členi, ki urejajo pogoje za opravljanje nalog občinskega redarja. Za uporabo določenih pooblastil pa se redarji še vedno poslužujejo »Zakona o nalogah in pooblastilih policije« in se ravna po pogojih, ki so tam zapisani⁵⁸. Glede na to, lahko potrdimo, saj je ZORed-A 82017 ustrežneje uredil nekatere nejasnosti, ki so bile v ZORed. Menim, da je bila sprememba zakonodaje koristna, saj se je s tem celovito in sistemsko uredila organizacija ter določilo delovno področje, naloge in pooblastila občinskega redarstva⁵⁹.

Vsako pooblastilo pomeni določen poseg v človekove pravice, zato se lahko uporabi le pod pogoji, ki so določeni v zakonu, in na način, ki je opredeljen v zakonu. Pri opravljanju svojih nalog mora občinsko redarstvo ravnati v skladu z veljavno pravno podlago, predvsem pa varovati in spoštovati človekove pravice in svoboščine. Z vidika izvajanja varnostnih pooblastil občinskih redarjev v Sloveniji pa je bistvena predvsem pravica do varnosti.

V zvezi s pristojnostmi občinskih redarstev je ZORed-A (2017) vnesel spremembe v predhodni zakon ZORed (2006). Največ sprememb se nanaša na tretje poglavje, ki ureja pooblastila občinskega redarja pri opravljanju svojih nalog.

Prva sprememba se nanaša na 10. člen ZORed (2006), kjer je zapisano: »Če s tem zakonom ni drugače določeno, se za izvajanje pooblastil opozorila, varnostnega pregleda, zasega predmetov in uporabo prisilnih predpisov uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.«.

V ZORed-A (2017) se druga alineja 10. člena glasi: »Če s tem zakonom ni drugače določeno, se za izvajanje pooblastil iz prejšnjega odstavka uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije.«.

V 12. členu ZORed-A (2017) se je zamenjal izraz istovetnost z izrazom identiteta. Občinski redar ima torej pooblastilo za ugoto-

⁵⁸ Lavtar in Kečanović 2017.

⁵⁹ Lavtar, 2017.

vitev identitete, vendar to ni enako pooblastilu policistov, ki imajo pravico vpogleda v podatke iz ustreznih evidenc⁶⁰. Namreč občinski redar mora še vedno, če želi izvesti identifikacijski postopek, za pomoč prositi policijo.

Spremenjen je bil tudi 13. člen ZORed (2006), po katerem je smel občinski redar na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, ki je bila zalotena pri izvajanju kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog, prav tako je smel zadržati osebo, če je bila potrebna identifikacija s strani policije, in sicer do prihoda policije, vendar najdlje eno uro⁶¹.

Po ZORed-A (2017) ta člen zdaj določa, da lahko občinski redar začasno omeji gibanje osebi v postopku, mora ji pojasniti razloge zadržanja ter ji povedati predviden čas trajanja zadržanja, če to zahteva. Prav tako sme občinski redar zadržati osebo na kraju dogodka, če je potrebno ugotoviti identiteto osebe, če je bila zalotena pri storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, oziroma storilca prekrška, ko je to potrebno zaradi zagotovitve varnosti ljudi in premoženja. Zadržanje sme trajati, dokler je to nujno, vendar največ eno uro od začetka postopka⁶².

ZORed-A (2017) je tudi razširil 14. člen, v katere je jasneje vnesel pogoje za uporabo določenega prisilnega sredstva. Na podlagi novele zakona lahko občinski redar uporabi sredstva za vklepanje in vezanje če se oseba upira zadržanju, za odvrnitev napada in za preprečitev samoobrambe⁶³. telesno silo lahko občinski redar uporabi, če ne more drugače obvladati upiranja osebe, če je to osebo potrebno zadržati, odvrniti napad ali preprečiti samopoškodbo. V primeru, da so izpolnjeni pogoji za uporabo telesne sile, lahko občinski redar, če ne more uporabiti milejšega prisilnega sredstva, uporabiti plinski razpršilec⁶⁴. S to spremembo se je razrešila problematika, ki v ZORed (2006) ni bila dovolj natančno urejena. Z novelo so prisilna sredstva razporejena po teži, bolje pa je tudi razloženo, kdaj se lahko uporabijo telesna sila, sredstva za vklepanje in vezanje, plinski razpršilec. Pri njihovi uporabi je treba izhajati iz konkretnega primera in uporabiti tisto prisilno sredstvo, pri katerem bodo posledice najmanjše⁶⁵.

⁶⁰ Prav tam.

⁶¹ ZORed.

⁶² ZORed-A.

⁶³ Prav tam.

⁶⁴ Lavtar, 2017.

⁶⁵ Prav tam.

Spremenil se je tudi 16. člen ZORed (2006), tako, da se je dodalo število pooblastil, katerih uporabo morajo redarji sporočiti svojemu nadrejenemu.

Poleg omenjenih sprememb se je dodal 28.a člen, ki se nanaša na evidenco uporabe prisilnih sredstev. Na podlagi tega člena občinsko redarstvo vodi evidenco, ki se hrani dve leti. V njej so podatki o občinskem redarju, ki je uporabil prisilno sredstvo, o osebi, zoper katero je bilo uporabljeno prisilno sredstvo ter o dogodku⁶⁶.

Verbič (2001) ocenjuje, da čeprav so naloge občinskega redarstva izvajajo na podlagi pristojnosti in pooblastil, je pri izvajanju ukrepov treba upoštevati »nenapisano pravilo« - *primum il nocere* - najprej ne smemo škoditi, saj primarna naloga občinskih redarjev ni represija temveč preventiva.

Čeprav se naloge in odgovornosti redarjev večajo, so še vedno najbolj prisotni pri nadzoru občinskih cest, kjer skrbijo za varen in neoviran promet. Poleg tega so pristojni tudi pri skrbi za varnost na občinskih javnih površinah, varujejo javno premoženje, naravno in kulturno dediščino ter vzdržujejo javni red in mir. Tako je treba pooblastila občinskega razumeti kot pravico in dolžnost, da kot pooblaščen osebe opravljajo dejanja in naloge v imenu države oziroma lokalne skupnosti, pri čemer morajo upoštevati tudi določena načela in način uporabe pooblastil, ki jih ima policija⁶⁷. Skladno z letnim poročilom dela Mestnega redarstva občine Ljubljana po številu izvedenih ukrepov najbolj izstopajo ukrepi zaradi kršitev ZPrCP in ZCes-1⁶⁸.

Kljub temu pa je v teoriji kot tudi v praksi zaznati stališče, da lokalne skupnosti predpisujejo prekrške, ustanavljajo občinska redarstva, ki imajo po tem pooblastila po predpisih zlasti iz razlogov polnjenja občinskega proračuna in ne zaradi zagotavljanja osnovnega namena – varnosti občanov. Če se v posameznem primeru ti očitki izkažejo za resnične, pride do vprašanja legitimnosti in legalnosti⁶⁹ delovanja občine na področju predpisovanja prekrškov⁷⁰.

⁶⁶ ZORed-A.

⁶⁷ Dvojmoč, 2017.

⁶⁸ Poročilo o delu mestnega redarstva mestne občine Ljubljana v letu 2020, 2021.

⁶⁹ Meško et al., 2016.

⁷⁰ Tičar et al, 2020.

VIRI IN LITERATURA**Samostojne publikacije**

- Bavcon, L., Šelih, A. (2003). Kazensko pravo, Splošni del. Ljubljana: Časopisni zavod Uradni list RS.
- Brezovnik, B. in Grafenauer, B. (2006). Javna uprava. Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta.
- Čas, P., Filipčič, K., Fišer, Z., Gril, S., Jenull, H., Kovač, P., Maček Guštin, Š., Orel, N., Perpar, M., Selinšek, L. (2018). Komentar zakona o prekrških (ZP-1), Ljubljana: Lexperta GV Založba.
- Jerovšek, T. (ur.), Trpin, G. (ur.) et al. (2004): Zakon o splošnem upravnem postopku s komentarjem. Ljubljana: Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in Nebra.
- Lavtar R., in Kečanović B. (2007). Zakon o občinskem redarstvu (ZORed): s komentarjem. Ljubljana: GV Založba.
- Meško, G., Eman, K. in Flander, B. (2016). O oblasti, legitimnosti in družbenem nadzorstvu. Univerza v Mariboru: Fakulteta za varnostne vede.
- Orel, N. in Čas P. (2019). Materialnopravna ureditev prava prekrškov postopek o prekršku praktična uporaba materialnopravnih določb in postopka iz zp-1, Učno gradivo za udeležence usposabljanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku. Ljubljana: Ministrstvo za Javno upravo.
- Pavčnik, M. (1997): Teorija prava. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Poročilo o delu mestnega redarstva mestne občine Ljubljana v letu 2020. (2021). Ljubljana: Mestno redarstvo Ljubljana.

Članki v revijah

- Dvojmoč, M. (2017). Občinska redarstva v Sloveniji – analiza dosedanjega razvoja in pogled v prihodnost. Varstvoslovje, 19 (1), 80-98.
- Flander, B., in Tičar, B. (2019). The right to security - an outline of the legal regulation at the state and local levels in Slovenia. Revija za kriminalistiko in kriminologijo. 70(5), 422-438.
- Lavtar, R. (2017). Novela zakona o občinskem redarstvu. Pravna praksa: PP: časopis za pravna vprašanja. 36(14), 6-8.
- Tičar, B., Kandolf, S. in Dvojmoč, M. (2020). De lege lata analiza sankcioniranja prekrškov v mestnih občinah v Sloveniji v letih od 2015 do 2017. Varstvoslovje. 22(2), 121-136.
- Žaberl, M. (2007). Občinski redar in uporaba sile: Pravna praksa. PP: časopis za pravna vprašanja. 26(4), 20-21.

Prispevki v zbornikih, enciklopedični sestavki in poglavja v knjigah

- Gostič, Š. (2007). Občinski program varnosti kot strateški dokument za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. V B. Lobnikar (ur.), Varnost v sodobni družbi groženj in tveganj: zbornik povzetkov, 8. slovenski dnevi varstvoslovja. Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Verbič, D. (2001). Ali občinsko redarstvo sodi v pristojnost pokrajn? V Dnevi varstvoslovja, ur. Dr. Milan Pagon, 153-165. Ljubljana: Visoka policijsko varnostna šola.

Pravni viri

- Uredba o vrsti izobrazbe, strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku. (2013). Uradni list RS, (75/13,29/14).
- Ustava Republike Slovenije (URS). (1991, 1997, 2000, 2003, 2004, 2006, 2013, 2016). Uradni list RS, (33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04 - UZ14, 69/04 - UZ43, 69/04 - UZ50, 68/06, 47/13 - UZ148, 47/13 - UZ90,97,99, 75/16).
- Zakon o cestah (ZCes-1). (2010, 2012, 2014, 2015, 2018). Uradni list RS, (109/10, 48/12, 36/14, 46/15, 10/18).
- Zakon o javnih uslužbencih (ZJU). (2002). Uradni list RS, (63/07, 65/08, 69/08, 69/08, 40/12., 158/20, 203/20).
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS-UPB2). (2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2015, 2018, 2020). Uradni list RS, (94/07, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12, 14/15, 11/18, 30/18, 61/20, 80/20).
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). (2013, 2015, 2017, 2019). Uradni list RS, (15/13, 23/15, 10/17, 46/19, 47/19).
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). (2006, 2017). Uradni list RS, (139/06, 9/17).
- Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP-UPB2) (2013, 2016, 2017, 2018, 2019). Uradni list RS, (82/13, 68/16, 69/17, 54/17, 3/18, 43/19).
- Zakon o prekrških (ZP-1-UPB8). (2011, 2013, 2014, 2016, 2017, 2019). Uradni list RS, (29/11, 21/13, 111/13, 74/14, 92/14, 32/16, 15/17, 73/19).

Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP-UPB2). (2006, 2007, 2008, 2010, 2013). Uradni list RS, (24/06, 105/06, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13).

Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1). (2006). Uradni list RS, (20/06).

Sodna praksa

Odločba št. U-I-25/95 z dne 27. 22. 1997, Ustavno sodišče RS.

Odločba št. US RS, št. P-36/07 z dne 15. 10. 2008, Ustavno sodišče RS.

Odločba št. Up-1082/12 z dne 2. 4. 2013, Ustavno sodišče RS.

Spletni viri

O mestnem redarstvu, Mestna občina Ljubljana. URL: <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/mestna-uprava-mu-mol/prekrskovna-organa/mestno-redarstvo/>.